

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Jeugdteam in gemeente Oldambt

*Toezicht naar de vakbekwaamheid en
cliëntgerichtheid bij de probleemanalyse en het
(gezins)plan*

Rapport Jeugdteam Oldambt

Jeugdteam Oldambt aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Met trots hebben we gelezen dat de inspectie onze wijze van aansluiten bij het gezin positief waardeert. We doen dit door te investeren in de relatie en hierdoor goed inzicht krijgen in de hulpvraag, de wensen, behoeften en eigen mogelijkheden van gezinnen. Daarnaast vinden we het van belang dat het gezin zelf de regie houdt over de hulpvraag. Anderzijds stellen we indien nodig grenzen aan de wensen van een gezin en ook dat constateerde de inspectie.

We investeren aanzienlijk in ontwikkeling op divers vlak en in het behouden van de open en veilige cultuur in het team en het is waardevol te lezen dat de inspectie dat heeft opgemerkt.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Dossiervorming is een continu onderwerp van aandacht in ons team. Het vraagt veel van medewerkers om het goed en volgens afspraak bij te houden. Sommigen hebben hun eigen visie op wat nodig is aan verslaglegging. Het is niet verrassend dat de inspectie dit heeft opgemerkt en het sterkt onze vastberadenheid om hier meer aandacht voor te hebben. De inspectie stelde vast dat ouders en jeugdigen niet rechtstreeks een klacht kunnen indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. Volgens de Jeugdwet moet die mogelijkheid er zijn, we waren ons daarvan niet bewust en gaan dat alsnog organiseren.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

Gedegen dossiervorming is voor jeugdigen en ouders van belang bij een overdracht naar een andere casemanager en wanneer ze hun dossier willen inzien. Daarnaast helpt dossiervorming in de navolgbaarheid van de stappen en het zorgt steeds voor reflectie bij de casemanager. Dit is allemaal in het belang van jeugdigen en ouders.

Na invoering van de onafhankelijke klachtencommissie kunnen jeugdigen en ouders rechtstreeks een klacht indienen bij een onafhankelijk orgaan. Zij zullen zich hierdoor gesterkt en wellicht beter gehoord voelen.

Conclusie van de inspectie

De inspectie heeft veel zaken gezien die goed gaan. De inspectie is positief over de deskundige manier waarop de medewerkers samen met ouders de behoeften, mogelijkheden en hulpvraag in kaart brengen.

Op basis van de open en transparante houding van de gemeente, de reactie op het conceptrapport en de inmiddels uitgevoerde herstelacties heeft de inspectie het vertrouwen dat naar aanleiding van het rapport waar nodig verbetermaatregelen worden ingevoerd.

De inspectie geeft dan ook geen vervolg aan dit toezicht in gemeente Oldambt.

---

1 Inleiding

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: inspectie) voerde in oktober 2022 aangekondigd toezicht uit bij het jeugdteam van de gemeente Oldambt.

Aanleiding: Toezicht bij lokale teams door de inspectie

Dit toezicht maakt deel uit van een reeks van toezichten die de inspectie uitvoert bij lokale teams in vijftien gemeenten in de periode oktober 2022 tot februari 2023. De IGJ is dit toezicht gestart omdat de lokale teams een centrale rol vervullen bij de toeleiding van jeugdigen en hun gezinnen naar passende hulp. Gemeenten zijn – in lijn met de transformatiedoelen in de Jeugdwet - gericht op de inzet van tijdige en passende hulp dichtbij huis. De inzet van lokale teams moet voorkomen dat problematiek verergert en inzet van zwaardere hulp nodig wordt. In veruit de meeste gemeenten hebben de lokale teams daarom de belangrijke taak gekregen om de situatie van jeugdigen en hun gezinnen in kaart te brengen, te beoordelen of en zo ja welke hulp nodig is, waar nodig te coördineren en in veel gevallen ook zelf hulp te bieden.

Doel van het toezicht

Zorgvuldige triage, een goede analyse en plan zijn de eerste belangrijke stappen in het proces om tot passende hulp voor een jeugdige te komen, of om een jeugdige en zijn ouders op een andere manier verder te helpen. Zie de figuur hieronder. De inspectie brengt met dit toezicht in beeld hoe de professionals van het jeugdteam in Oldambt die analyse en dat plan maken. Doen zij dit vakbekwaam en cliëntgericht en zijn ze hiervoor voldoende toegerust?

Het doel van het toezicht is dat de inspectie gerichte aanbevelingen kan doen om de vakbekwaamheid, cliëntgerichtheid en toerusting van de professionals verder te bevorderen. Specifiek bij het maken van de analyse en plan voor een jeugdige en zijn ouders door de lokale teams.

De inspectie doet met dit rapport dus geen uitspraak over andere activiteiten van het lokale team, zoals casemanagement. De term casemanagement wordt in dit rapport wel gebruikt, maar enkel in het licht van het in kaart brengen van de problematiek, de analyse en het opstellen van een plan door de casemanagers.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader dat de IGJ hanteert bij het toezicht op de kwaliteit van jeugdhulp: Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur.

Omdat de inspectie binnen dit toezicht kijkt naar de vakbekwaamheid en cliëntgerichtheid van professionals in de lokale teams bij de probleemanalyse en plan, is een selectie gemaakt van de normen waarop het toezicht zich heeft gericht. Dit zijn de normen 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3 en 3.4 van het JIJ-kader. Het volledige JIJ-kader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-jij-kader.

De voor dit toezicht geselecteerde normen zijn nader geoperationaliseerd aan de hand van de volgende documenten en richtlijnen:

- [Basisfuncties voor lokale teams in kaart](#)
- [Kwaliteitskader werken aan veiligheid voor lokale teams](#)
- [Samen werken aan feitenonderzoek](#)
- [Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp](#)

2 Conclusie

Dit hoofdstuk geeft de conclusies van de inspectie uit dit toezicht weer. Hierbij heeft de inspectie oog voor wat goed gaat, wat beter kan en wat beter moet.

Wat gaat goed?

Samen met ouders - De grondhouding van de medewerkers is dat ze zichzelf beschouwen als passanten en uitgaan van de eigen regie van het gezin. De medewerkers brengen de wensen, behoeften en mogelijkheden van het gezin goed in kaart. Daarbij wordt gekeken naar de aard, ernst en urgentie van de problematiek. De medewerkers geven aan dat ze hiervoor zoveel tijd als nodig is kunnen nemen.

Respectvolle bejegening - De ouders en jeugdigen worden respectvol bejegend. De ouders en jeugdigen die de inspectie heeft gesproken voelen zich serieus genomen en gehoord.

Deskundige professionals - De medewerkers zijn over het algemeen (zeer) ervaren en hebben een diverse achtergrond in (jeugd)hulpverlening of jeugdbescherming. Alle medewerkers die betrokken zijn bij de triage, analyse en opstellen van het plan zijn SKJ-geregistreerd. De medewerkers werken multidisciplinair, reflecteren op hun handelen via intervisie en volgen bijscholing. De medewerkers ervaren de cultuur als open en veilig wat een belangrijke voorwaarde is voor een lerende organisatie.

Aandacht voor veiligheid - Inschatten van veiligheid binnen het gezin wordt door de medewerkers systematisch gedaan. Dat begint bij de bureaudienst maar is ook standaard onderdeel van het onderzoeksverslag. De medewerkers zijn geschoold in de Signs of safety methodiek.

Wat kan beter

Spreek met jeugdigen - Het uitgangspunt van het jeugdteam is dat bij het in kaart brengen van wensen, behoeften en mogelijkheden altijd met jeugdigen wordt gesproken. Dat blijkt in de praktijk niet het geval te zijn en varieert per medewerker. Dit uitgangspunt kan meer uniform en meer teambreed worden nageleefd.

Dossiervoering - De inspectie ziet een grote mate van variatie in welke gegevens wel in het dossier worden opgenomen en welke niet. Informatie die wel wordt opgenomen wordt niet altijd op dezelfde plek vastgelegd. Daarmee laat de navolgbaarheid van de dossiervoering te wensen over.

Wat moet beter

Verklaringen omtrent het Gedrag - Op het moment van toezicht was niet in ieder personeelsdossier een verklaring omtrent het gedrag (hierna: VOG) aanwezig. In een aantal dossiers was de VOG van latere datum dan de datum van indiensttreding.

Onafhankelijke klachtencommissie - In de Jeugdwet is vastgelegd dat ouders en jeugdigen rechtstreeks een klacht kunnen indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. De inspectie heeft vastgesteld dat dit bij de gemeente Oldambt niet het geval is.

Vervolg

De inspectie heeft veel zaken gezien die goed gaan in het jeugdteam van de gemeente Oldambt en het overall beeld van de inspectie is positief.

De gemeente heeft tijdens het toezicht een open en transparante houding laten zien. Op basis van het concept rapport heeft de gemeente zich reflectief getoond. Op de ontbrekende VOG's is inmiddels een herstelactie uitgevoerd. Onder '*Jeugdteam Oldambt aan het woord*' geeft de gemeente aan ook verbetermaatregelen ten aanzien van de wijze van dossiervoering en de vereiste onafhankelijke klachtencommissie te gaan nemen. Dit geeft de inspectie het vertrouwen dat de gemeente waar nodig overige verbetermaatregelen gaat invoeren. De inspectie geeft dan ook geen vervolg aan dit toezicht bij de gemeente Oldambt.

Nadat de inspectie in totaal vijftien toezichtonderzoeken heeft uitgevoerd in verschillende gemeenten, stelt de inspectie een overkoepelende rapportage op. Doel hiervan is de bevindingen uit de vijftien toezichtbezoeken te duiden in relatie tot het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de Hervormingsagenda Jeugd.

3 Beschrijving van het jeugdteam in de gemeente Oldambt

Positie, rol en taak

Oldambt is een sociaal economisch zwakke gemeente in een dito regio. Bovengemiddeld veel gezinnen hebben het financieel erg moeilijk. Zo was het percentage gezinnen waarbij sprake is van 'energiearmoede' met 13,2% in 2022 het hoogst van alle gemeenten in Nederland. In Oldambt is sprake van een bovengemiddeld hoog gebruik van jeugdhulp en van veel intergenerationele problematiek.

De gemeente Oldambt heeft één jeugdteam. Het is een team dat zich alleen richt op jeugd gerelateerde vragen. De hoofdtaken van het jeugdteam bestaan uit de triage, inventariseren en analyseren van de problematiek, planvorming en casemanagement. Voor het gebruik van vrij toegankelijke, algemene voorzieningen is geen voorafgaand onderzoek door de gemeente nodig. Voor toegang tot specialistische jeugdhulp is een gemeentelijke beschikking vereist. Een beschikking is gebaseerd op 'onderzoek' door de gemeente, dat wil zeggen, op grond van inventarisatie en analyse van de problematiek en een plan van aanpak.

In de gemeente Oldambt is het sociaal domein sectoraal georganiseerd, voor de uitvoering van elke wet (Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Participatiewet etc.) bestaat een aparte afdeling.

Binnen het sociaal domein van de gemeente bestaat wel een integraal overleg 18- / 18+ waar alle afdelingen van het sociaal domein aan deelnemen. Aan dit overleg, waarin casuïstiek kan worden besproken, wordt ook deelgenomen door een medewerker en een casemanager van het jeugdteam. Deze medewerker is ook coördinator 18- / 18+. Het doel van het integraal overleg is onder andere een sluitende aanpak en overgang tussen Jeugdwet en Wmo te organiseren. De casemanagers geven aan dat zij, indien nodig bij jeugdigen met problemen op meerdere leefgebieden, op casusniveau afstemmen met de collega's van de Wmo over de inzet van Wmo-ondersteuning binnen een gezin. Een voorbeeld hiervan is de inzet van Wmo-ondersteuning 's ochtends in het gezin zodat jeugdigen niet meer structureel te laat op school verschijnen.

Organisatie en werkwijze jeugdteam in de gemeente Oldambt

Het jeugdteam in de gemeente Oldambt bestaat in totaal uit 17 casemanagers, waaronder drie praktijkondersteuners huisartsen (POH'ers) en drie ondersteuners jeugd en gezin (OJG'ers of schoolcontactpersonen) voor alle PO en VO scholen. Daarnaast zijn één gedragswetenschapper; één inhoudelijk coördinator, vijf medewerkers backoffice en één teamleider onderdeel van het jeugdteam. Alle medewerkers zijn in dienst bij de gemeente. De huidige gedragswetenschapper is

recent, 1 juni 2022, in dienst getreden. De casemanagers zijn over het algemeen (zeer) ervaren en hebben een diverse achtergrond in (jeugd)hulpverlening en / of jeugdbescherming.

Inwoners met een hulpvraag kunnen bellen met het klantcontactcentrum van de gemeente of het contactformulier op de website van de gemeente invullen. Het klantcontactcentrum verbindt burgers met jeugdgerelateerde vragen door naar de bureaudienst van het jeugdteam. Zorgaanbieders die een gezin willen aanmelden voor jeugdhulp kunnen hiervoor het aanmeldformulier invullen. Aanmeldformulieren worden eveneens door de bureaudienst behandeld.

De bureaudienst wordt dagelijks uitgevoerd door twee medewerkers. De taak van de bureaudienst is om de aard, ernst en urgentie van de problematiek te beoordelen (triage) en om af te wegen welke hulp c.q. welk vervolg daarbij past. Eventuele veiligheidsissues wegen zwaar mee bij het bepalen van de urgentie. De medewerkers van de bureaudienst kunnen de gedragswetenschapper consulteren. Dit is een individuele afweging van de bureaudienst.

Als de bureaudienst op grond van de beschikbare informatie en na contact met het gezin inschat dat de inzet van een vrij toegankelijke, voorliggende 'algemene voorziening' volstaat, dan worden inwoners daarheen verwezen.

Als de bureaudienst inschat dat een algemene voorziening niet volstaat, een vorm van jeugdhulp nodig is en er is sprake van enkelvoudige problematiek zonder veiligheidsrisico's waar geen regie op dient te worden gevoerd, dan legt de bureaudienst de aanvraag voor aan de 'zorgtoewijzingsgroep'. Deze groep bestaat uit een aantal casemanagers die zorgtoewijzing als neventaak heeft. Naar aanleiding van één of twee gesprekken wordt samen met ouders / jeugdige bekeken wat de hulpvraag is en welke hulp en ondersteuning ingezet kan worden. Een zorgtoewijzing is een beschikking die toegang geeft tot jeugdhulp van een zorgaanbieder. Een zorgtoewijzing geldt voor een periode van maximaal één jaar. Bij een zorgtoewijzing is geen sprake van gemeentelijke regievoering c.q. casemanagement. Als na een jaar blijkt dat nog jeugdhulp nodig is dan moet een nieuwe aanvraag worden gedaan. Gedurende het jaar heeft de gemeente geen zicht op de voortgang.

Als de bureaudienst inschat dat binnen een gezin sprake is van complexe problematiek, waarbij meerdere partijen betrokken zijn, of van een mogelijk onveilige gezinssituatie, dan wordt casemanagement ingezet. De bureaudienst agendeert het gezin dan voor het wekelijkse 'aanmeldoverleg' waaraan wordt deelgenomen door de gedragswetenschapper en de bureaudienst. Ook opgeschaalde casuïstiek vanuit een algemene voorziening of vanuit een zorgtoewijzing wordt in het aanmeldoverleg besproken.

Voor casemanagement bestaat momenteel een wachtlijst van ongeveer 10 gezinnen. Wekelijks wordt in het aanmeldoverleg beoordeeld welke gezinnen op de wachtlijst het meest urgent zijn. Deze gezinnen worden met voorrang bezocht. De casemanager gaat op huisbezoek, spreekt het gezin zo vaak als nodig en maakt samen met het gezin een analyse van het probleem en een plan

van aanpak. Deze onderzoeksfase heeft een doorlooptijd van ongeveer 6 tot 8 weken. De casemanager legt één en ander vast in een onderzoeksverslag.

Indien wordt beoordeeld dat een vorm van specialistische jeugdhulp ingezet moet worden, dan verlopen deze aanvragen altijd via het toegangsteam. Dit team bestaat uit drie casemanagers en de gedragswetenschapper. In het kader van het vier ogen principe beoordeelt het toegangsteam op basis van het onderzoeksverslag of de geadviseerde specialistische jeugdhulp past bij de hulpvraag en de geformuleerde doelen.

Medewerkers schatten in dat in 20 procent van de gevallen overleg plaatsvindt tussen het toegangsteam en de casemanager over de ingezette zorgzwaarte. Casemanagers geven aan dat eigenlijk altijd de door hen voorgestelde beschikking wordt afgegeven.

Indien de bureaudienst op basis van het aanmeldformulier en / of het gesprek met het gezin aanwijzingen heeft dat veiligheid van jeugdigen acuut in het geding is, dan zijn verschillende opties mogelijk. Zo kan een overdracht naar Veilig Thuis plaatsvinden, kan de bureaudienst een beschermtafel organiseren of kan een verzoek tot onderzoek worden ingediend bij de Raad voor de Kinderbescherming. Bij deze beslissingen is wel altijd de gedragswetenschapper betrokken.

Het jeugdteam verleent zelf geen hulp, de POH'ers uitgezonderd. De POH'ers kunnen een beperkt aantal (5 tot 7) gesprekken met gezinnen voeren. Aan iedere huisartsenpraktijk in Oldambt is een POH'er verbonden. De POH'ers krijgen cliënten/gezinnen op verwijzing van de huisarts. De POH'er voert een intake uit en bespreekt de aanpak. Dit kan een oplossing in het voorliggend veld zijn, zelf gesprekken voeren of een verwijzing naar specialistische hulp zijn. De afweging hierover bespreekt de POH'er met de gedragswetenschapper en andere POH'ers.

De OJG'ers zijn aan scholen verbonden. De OJG'ers zijn vraagbaak en de verbindende schakel tussen scholen en het jeugdteam, maar spreken in kader van vraagverheldering ook met ouders en jeugdigen en kunnen net als de POH'er hulp inzetten. Bij de OJG'ers verloopt inzet van hulp via het toegangsteam. De OJG'ers verlenen zelf geen hulp.

De gedragswetenschapper heeft een ondersteunende rol bij casuïstiek van casemanagers en houdt daarnaast ook zicht op ontwikkelingen van het jeugdteam. Ze bespreekt met medewerkers complexe zaken en is daarnaast beschikbaar voor overleg als daar behoefte is.

De gedragswetenschapper is, zoals al eerder beschreven, lid van het toegangsteam. Ze stuurt daarnaast bij op werkprocessen indien ze dat nodig acht. Verder wordt de gedragswetenschapper betrokken als er sprake is van een crisissituatie.

Ontwikkeling jeugdteam in de gemeente Oldambt

De gemeente Oldambt heeft te maken met een bezuinigingsopdracht die in oktober 2022 is vastgesteld op € 1.000.000. De gemeente is op zoek naar manieren om de kosten voor jeugdhulp terug te dringen. Dat doet zij bijvoorbeeld door gedeeltelijk zelf jeugdhulp in te kopen in plaats van via de Regionale Inkoop Organisatie Groninger Gemeenten (RIGG). De RIGG koopt voor alle gemeenten in de provincie Groningen specialistische jeugdhulp in.

Oldambt koopt zelf een deel van de specialistische jeugdhulp in bij de lokale welzijnsinstelling en biedt die aan als algemene voorziening (pilot SoWieSo). Het betreft de producten gezinsondersteuning, gezinscoaching en jeugdondersteuning. Dat levert een bezuiniging van € 300.000 op. In de gesprekken wordt aangegeven dat deze algemene voorzieningen vergeleken met het specialistische jeugdhulpaanbod van voorheen niet op alle vlakken hetzelfde bieden. Zo zijn deze algemene voorzieningen in tegenstelling tot de voorheen door de RIGG ingekochte gezinsondersteuning, gezinscoaching en jeugdondersteuning niet beschikbaar buiten kantooruren. Daarnaast probeert het jeugdteam bij te dragen aan de bezuinigingsopdracht door de inzet van de eerder genoemde POH'ers. Daarmee wil de gemeente het aantal verwijzingen door huisartsen naar specialistische jeugdhulp verminderen.

Het jeugdteam heeft sinds 2019 een ontwikkeling doorgemaakt. De huidige teamleider is sinds 2019 aan de slag gegaan met de professionalisering van het jeugdteam door geselecteerde medewerkers een vast dienstverband te geven. Voor die tijd bestond het jeugdteam grotendeels uit externe en tijdelijk ingehuurde medewerkers. Ook is in samenwerking met de inhoudelijk coördinator geïnvesteerd in de professionalisering van werkprocessen en scholing. Dat heeft geleid tot meer structuur en duidelijkheid. Desalniettemin, zo wordt verteld, heeft het jeugdteam vanwege de coronacrisis te maken gehad met een onrustige periode door ziekteverzuim en tijdelijke medewerkers.

Een voor de medewerkers van het jeugdteam relevante, externe ontwikkeling is dat er op dit moment voor onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming een wachtlijst bestaat. Dergelijke onderzoeken worden aangevraagd als het jeugdteam zorgen houdt over de veiligheid voor jeugdigen in het gezin en de eigen mogelijkheden en die van lokale jeugdhulpaanbieders zijn uitgeput. Deze wachtlijst heeft tot gevolg dat van de medewerkers van het jeugdteam wordt gevraagd gedurende de periode dat het gezin op de wachtlijst staat contact te houden met het gezin en de veiligheidssituatie te monitoren. Deze verantwoordelijkheid leidt tot een aanzienlijke verzwaring van de werkdruk van de medewerkers.

De inspectie begrijpt dat het ontstaan van deze wachtlijst buiten de invloedssfeer van de gemeente en het jeugdteam ligt. Toch hecht de inspectie eraan op te merken dat deze situatie ertoe leidt dat jeugdigen die in een mogelijke onveilige situatie verkeren geen of niet tijdig passende hulp ontvangen.

4 Bevindingen

Dit hoofdstuk geeft de bevindingen van de inspectie uit het toezicht weer. De rapportage volgt de normen uit het JIJ-kader:

- Thema 1 gaat over de wijze waarop het lokale team de wensen en behoeften van de jeugdige en ouders in beeld krijgt. Hierbij is van belang dat de jeugdige en zijn ouders waar mogelijk de regie hebben, dat zij met respect worden behandeld en begrip en vertrouwen ervaren.
- Thema 2 gaat over de vakbekwaamheid van de professional in het lokale team. Daarbij kijkt de inspectie naar de professionaliteit bij het bepalen van de noodzakelijke hulp, het inschatten van de veiligheid en het methodisch handelen.
- Uit thema 3 van het JIJ-kader heeft de inspectie uitgelicht dat jeugdigen en ouders de mogelijkheid moeten hebben te reageren op hun plan, en dat hen op de mogelijkheden wordt gewezen waar zij terecht kunnen wanneer zij niet tevreden zijn over het lokale team.

Thema 1: Wensen en behoeften in beeld, jeugdigen en ouders hebben regie en worden met respect behandeld

Beeld

Eigen regie

Respect

Norm 1.1

Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.

Wat gaat goed?

De wensen, behoeften en mogelijkheden worden door het jeugdteam op meerdere manieren in beeld gebracht. De bureaudienst schat aard, ernst en urgentie van de problematiek in.

Indien op grond van de informatie uit het aanmeldformulier gecombineerd met de informatie uit de face to face gesprekken met een casemanager uit de zorgtoewijzingsgroep blijkt dat sprake is van enkelvoudige problematiek zonder veiligheidsrisico's, dan wordt een zorgtoewijzing afgegeven. De ouders ondertekenen hiervoor het onderzoeksverslag¹.

“Bij de intake vragen we echt alle leefgebieden breed uit.”

Medewerker

Indien er sprake is van een meervoudige problematiek wordt het gezin ingepland voor een huisbezoek door een casemanager. Uit de gesprekken maakt de inspectie op dat deze inschatting levensbreed, dat wil zeggen over meerdere leefgebieden, wordt gedaan. Daarnaast heeft de inspectie gezien dat het format van het onderzoeksverslag hier aan bijdraagt. Het onderzoeksverslag wordt ingevuld aan het eind van de onderzoeksfase. Het kopje 'situatieschets' in het onderzoeksverslag vraagt om een overstijgend beeld van de zorgen en krachten binnen een gezin. In de gesprekken wordt aandacht besteed door de casemanagers aan de veiligheid binnen het gezin.

In de gesprekken met ouders en in de antwoorden op de digitale vragenlijst heeft de inspectie gehoord c.q. gelezen dat het jeugdteam goed zicht heeft op de hulpvraag van gezinnen. De inspectie heeft gehoord dat de medewerkers genoeg tijd en ruimte krijgen om tot een plan te komen. Indien nodig nemen medewerkers uit het jeugdteam contact op met andere hulpverleners of het netwerk rondom het gezin. Ze vertellen dat contact met de school of naasten veel informatie oplevert. Ook dat bevestigt het beeld dat het jeugdteam van de gemeente Oldambt goed zicht heeft op de wensen, behoeftes en mogelijkheden van een gezin met een hulpvraag.

¹ Voor zorgtoewijzing en casemanagement wordt hetzelfde format onderzoeksverslag gebruikt.

Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.

Wat gaat goed?

De bureaudienst stelt op basis van het gesprek met het gezin een advies op en bespreekt dit met hen. Het plan voor hulp komt in samenspraak tussen de casemanager en het gezin tot stand. Dat heeft de inspectie gehoord in gesprekken met casemanagers en ouders. Zo vertelt één medewerker dat het uitgangspunt is dat de verantwoordelijkheid voor hulp bij ouders ligt. Het is de bedoeling dat zij vertellen welke hulp ze nodig hebben. Bovenstaande wordt bevestigd in gesprekken met ouders: zij geven aan dat er aan hen gevraagd werd hoe ze geholpen konden worden. Dat laat zien dat ouders en jeugdigen invloed hebben op de totstandkoming van het plan.

Een ander vertrekpunt van het jeugdteam is dat de eigen krachten en intrinsieke motivatie van het gezin worden gestimuleerd. Een ouder vertelt dat daar 'ongeveer 80% van de tijd' over is gesproken. Zowel teamleider als medewerkers geven aan dat zij zichzelf slechts als passanten zien in het leven van het gezin. Het jeugdteam gaat ondersteunend te werk en het gezin houdt regie over de hulpvraag, zo blijkt ook uit de gesprekken met ouders en uit de antwoorden op de digitale vragenlijsten.

Wat kan beter?

"Op de vraag: "Heeft het lokale team ook alleen met je kind(eren) gesproken, zonder jou erbij?" antwoordde 60% 'nee'. "

Inspecteur

De inspectie heeft gehoord dat het uitgangspunt is om altijd de jeugdigen te spreken, tenzij het niet anders kan. Uit de gesprekken die de inspectie heeft gevoerd met casemanagers en uit de antwoorden op de digitale vragenlijst blijkt echter dat jeugdigen in de praktijk niet altijd worden gesproken. Het verschilt per casemanager of met de jeugdige wordt

gesproken, of dat deze alleen wordt gezien tijdens het huisbezoek. In de gesprekken is verteld dat de bureaudienst alleen met jeugdigen van 16 jaar of ouder spreekt.

De inspectie vindt het actief betrekken van jeugdigen bij het maken van het plan essentieel. Daarbij hoort dat jeugdigen niet alleen worden gezien, maar dat ook met hen wordt gesproken, indien mogelijk in afwezigheid van overige leden van het gezin. Dit zorgt ervoor dat jeugdigen achter het uiteindelijke plan en het ingezette hulpaanbod staan. De inspectie signaleert dat het uitgangspunt "we spreken altijd de jeugdige zelf, tenzij" meer uniform en meer teambreed nageleefd kan worden.

In de gesprekken met ouders heeft de inspectie gehoord dat hen niet altijd duidelijk is gemaakt wat zij kunnen doen als zij het contact met het jeugdteam als onprettig ervaren. Dat ziet de inspectie ook in de antwoorden op de digitale vragenlijst. Ook in de gesprekken met medewerkers van het jeugdteam is verteld dat hierover geen vaste afspraken zijn. De inspectie ziet hier een verbeterpunt omdat goed contact een basisvoorwaarde is voor samenwerking tussen gezin en hulpverlener.²

Norm 1.3

Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.

Wat gaat goed?

Het jeugdteam doet zijn best om aan te sluiten bij het gezin, bijvoorbeeld door taalgebruik aan te passen of een plan

“Wij werden gehoord, serieus genomen, er werd goed mee gedacht.” *Ouder*

visueel inzichtelijk te maken door het uit te tekenen. Dat hoort de inspectie ook terug van ouders: zij voelen zich gehoord en hebben het gevoel dat ze mochten meebeslissen over de geboden hulp.

“Ik geef het contact met de gemeente een 10”
Jeugdige

De inspectie heeft opgemerkt dat het jeugdteam zich inspant om een band op te bouwen met het gezin. De inspectie heeft veel voorbeelden gehoord die

getuigen van wederzijds begrip, vertrouwen en respect. Hier wordt intern ook in geïnvesteerd. Tijdens de selectieprocedure wegen communicatieve vaardigheden mee. Het jeugdteam heeft daarnaast ook aandacht voor regio-specifieke problematiek. De inspectie ziet dat het jeugdteam zich hiervan bewust is en bijpassende expertise van medewerkers inzet indien nodig.

Indien nodig durft de medewerker van het jeugdteam grenzen te stellen aan de wensen van een gezin. De inspectie heeft gehoord dat hierbij altijd de afweging wordt gemaakt wat in het belang is van de jeugdige en het gezin.

² Samen werken aan feitenonderzoek, NJI.

Thema 2: De vakbekwame professional in het lokale team

Veiligheid

**Hulp die
Aansluit**

**Methodisch
Handelen**

Norm 2.1

Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.

Wat gaat goed?

In de triage speelt de inschatting van de (on)veiligheid van jeugdigen een belangrijke rol. In de gesprekken heeft de inspectie gehoord dat eventuele onveiligheid de urgentie van de casus in belangrijke mate bepaalt. Ook de casemanagers van het jeugdteam maken systematisch een inschatting van de veiligheid op basis van een schaalvraag in het onderzoeksverslag. Deze schaalvraag leidt tot een bepaalde score die iets zegt over de mate van veiligheid van de jeugdige. Als het voor jeugdige onveilig is dan wordt een veiligheidsplan opgesteld. Dit is bevestigd in gesprekken met ouders. Zij geven aan dat veiligheid is uitgevraagd en dat er een veiligheidsplan is gemaakt omdat de situatie daarom vroeg. In de dossiers heeft de inspectie veiligheidsplannen gezien.

De meeste signalen over (on)veiligheid van een jeugdige komen binnen via Veilig Thuis. De medewerkers van het jeugdteam bouwen dan voort op de veiligheidsafspraken die Veilig Thuis al met het gezin heeft gemaakt. Mocht de situatie erom vragen, kan het jeugdteam op diverse manieren opschalen. Zo kunnen ze een 5-voor-12 gesprek of een beschermtafel organiseren. Daarnaast kan er een verzoek tot onderzoek worden ingediend bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dit gaat altijd in overleg met de gedragswetenschapper, blijkt uit de gesprekken.

De inspectie heeft gehoord in meerdere gesprekken dat de medewerkers van het jeugdteam geschoold zijn in de Signs of safety (SOS)-methodiek. Dit helpt ze onder andere om (on)veiligheid met het gezin te bespreken, te herkennen en in te schatten. Daarnaast wordt de SOS-methodiek door medewerkers ervaren als een effectieve, prettige wijze om met gezinnen in gesprek te gaan. Ook is in de gesprekken aangegeven dat soms gebruik wordt gemaakt van de LIRIK (Licht instrument risicotaxatie kindveiligheid).

Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jongeren en hun ouders.

Wat gaat goed?

Het jeugdteam van Oldambt, de POH'ers uitgezonderd, biedt zelf geen hulp.

Zowel de bureaudienst, als de zorgtoewijzing en het casemanagement wordt gedaan door medewerkers met ruime ervaring en kennis van het veld. Als het jeugdteam expertise over specifieke problematiek niet zelf in huis heeft dan kunnen ze deze extern vinden. Externe partijen die worden genoemd zijn onder andere Elker, Accare en Lentis. Medewerkers geven aan dat de lijnen met hun collega's en de gedragswetenschapper kort zijn.

"Soms heb ik te maken met problematiek waar ik geen grip op heb zoals forse psychiatrische problematiek. Dan schakel ik een instantie in die mij daarbij kan ondersteunen." *Medewerker*

De inspectie heeft gezien dat de medewerkers die betrokken zijn bij de triage, analyse en het opstellen van plannen SKJ-geregistreerd zijn. Er is voldoende ruimte voor scholing in kader herregistratie in SKJ-register en voor overige scholing. Medewerkers geven aan dat zij bekend zijn met de geldende richtlijnen, waaronder de richtlijn *Samen met ouders en jeugdige beslissen over passende hulp*.

Ondanks dat de gemeente Oldambt een bezuinigingsopdracht heeft ervaren medewerkers geen belemmeringen in de hulp die zij kunnen en willen inzetten. Het uitgangspunt van hulp is volgens de medewerkers *matched care*, zo zwaar als nodig, en niet *stepped care*, zo licht mogelijk en opschalen indien nodig.

Wat kan beter?

De inspectie heeft in gesprekken met ouders gehoord dat er een beschikking voor korte duur werd afgegeven, terwijl dit niet in lijn lag met de aard van de problematiek en de aard en de voorspelbare termijn van de ingezette hulp. Dit is ook aan bod gekomen in één van de gesprekken. Daarin hoorde de inspectie dat wordt gestuurd op het beperken van de duur van beschikkingen voor vervoer. Ondanks het feit dat alle medewerkers die de inspectie sprak vertelden de hulp te kunnen inzetten die zij noodzakelijk vinden, wordt in een aantal documenten die de inspectie ontving gestuurd op het inzetten van zo licht mogelijke hulp.

Wat moet beter?

De werkzaamheden van het jeugdteam vallen onder de Jeugdwet die vereist dat medewerkers die met jeugdigen in aanraking komen een VOG hebben met betrekking tot de functie die ze vervullen. Bij de inzage in de personeelsdossiers heeft de inspectie vastgesteld dat de VOG's in niet alle gevallen op orde waren. In twee personeelsdossiers ontbrak een VOG en in drie personeelsdossiers heeft de inspectie gezien dat de VOG's van latere datum waren dan de datum van indiensttreding. De inspectie verwacht dat eerst een VOG wordt overlegd alvorens de medewerker met zijn werkzaamheden start.

Nota bene: De gemeente heeft aangegeven graag aan de VOG-vereisten te willen voldoen. Inmiddels heeft de gemeente de ontbrekende VOG's aan de inspectie overlegd.

Norm 2.3

Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.

Wat gaat goed?

De inspectie heeft in de gesprekken gehoord dat er voldoende aandacht is voor de scholing van de medewerkers van het jeugdteam. In meerdere gesprekken is verteld dat er veel aandacht en ruimte is voor scholing en dat het jeugdteam deze mogelijkheid ook benut. Dit laat zien dat de medewerkers van het jeugdteam zich blijven ontwikkelen. Ook vindt er intervisie plaats, hetgeen leidt tot reflectie. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een veilige cultuur en een lerende organisatie. Tenslotte heeft de inspectie van medewerkers gehoord dat zij de open cultuur in het team waarderen. Ze vertellen dat er ruimte is om vragen te stellen, fouten te maken en dat medewerkers elkaar scherp houden.

“Er is dit jaar scholing geweest over het sociaal netwerk, problematische echtscheidingen, risicjongeren en contact met cliënten. ” *Medewerker*

Bij het jeugdteam is de multidisciplinariteit van beoordelingen en aanvragen geborgd. Uit de gesprekken blijkt dat er caseloadbesprekingen zijn waar medewerkers casuïstiek kunnen bespreken. Ook is er wekelijks casuïstiekoverleg onder voorzitterschap van de gedragswetenschapper. Daarnaast is er een aanmeldoverleg waarin de aanmeldingen bij de bureaudienst worden besproken tussen een bureaudienstmedewerker en de gedragswetenschapper. In het kader van het vier-ogen-principe wordt de voorgestelde jeugdhulp en ondersteuning nogmaals beoordeeld door het toegangsteam.

Wat kan beter?

De inspectie ziet ruimte voor verbetering in de dossiervorming. De inspectie ziet grote variatie in welke gegevens wel worden opgenomen in het dossier en welke niet en ook waar in het dossier deze informatie te vinden is. Daarmee laat de navolgbaarheid van dossiervoering te wensen over. Bovendien zijn doelen in de dossiers die de inspectie heeft ingezien niet altijd SMART-geformuleerd. Het concreet formuleren van de doelen is een voorwaarde voor het goed kunnen evalueren van de voortgang.

Thema 3: De jeugdige en ouder weet hoe zij kunnen reageren op hun plan of wanneer zij niet tevreden zijn

Individuele Belangen

Norm 3.4

Het lokale team biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.

Wat gaat goed?

De inspectie heeft gezien dat voor ouders en jeugdigen een onafhankelijke vertrouwenspersoon beschikbaar is. Op de website van de gemeente Oldambt wordt hiervoor naar Zorgbelang Groningen verwezen.

Wat moet beter?

De Jeugdwet regelt in paragraaf 4.2.a dat ouders en jeugdigen te allen tijde een klacht rechtstreeks kunnen indienen bij een onafhankelijke klachtencommissie. De inspectie heeft gehoord en vastgesteld dat dit niet mogelijk is. De klachtenprocedure van de gemeente is getrapt en schrijft voor dat de klacht eerst besproken moet worden met de teamleider van de medewerker waarover wordt geklaagd. Eventueel wordt de klacht daarna in een gesprek tussen alle betrokkenen besproken. Vervolgens kunnen burgers eventueel een klacht bij het college van burgemeester en wethouders indienen.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij de gemeente Oldambt uit op 20 oktober 2022. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Een (telefonisch) gesprek met drie ouders/verzorgers.
- 25 ingevulde gestructureerde vragenlijsten, ingevuld door cliënten van jeugdteam van de gemeente Oldambt
- Gestructureerde interviews met:
  - Acht medewerkers van het jeugdteam
  - Eén gedragswetenschapper
  - Eén teamleider
  - Eén inhoudelijk coördinator
- De check van tien personeelsdossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag, scholing en SKJ-registratie van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van vijf dossiers van gezinnen met jeugdigen. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspectie heeft zelf de dossiers geselecteerd.
- Analyse van de volgende schriftelijke bronnen:
  - Website gemeente
  - Inwerkprogramma jeugdteam
  - Werkproces aanmelding jeugdteam
  - Documenten m.b.t. financiering en bezuiniging jeugdteam Oldambt
  - Caseloadnormering
  - Bezwaarprocedure
  - Onderzoeksverslag
  - Werkproces aanmeldoverleg
  - Overzicht scholing jeugdteam Oldambt
  - Richtlijnen (boven)gebruikelijke zorg
  - Klachtenprocedure gemeente Oldambt
  - Afwegingskader crisisspoed en regulier
  - Visiedocumenten sociaal domein gemeente Oldambt

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl